

ודומה עומד ונוטל בְּחֻשְׁבוֹן, וְשׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם לְחֻוּץ, וְקָרַב טוֹב לְהִמָּנֹת בָּהֶם, אִינֶם חוֹשְׁקִים בְּגִלְגּוּל וְהַפּוּף.

נוֹפְלִים וְלֹא עוֹמְדִים, נִמְחִים הַחֲיִבִים מִסְפְּרוֹ שֶׁל דּוּמָה, מִי בִּכְשׁ אוֹתָם וּמִי יֵשֵׁב בְּחֻשְׁבוֹנוֹתֵיהֶם. אוֹי לָהֶם! אוֹי לְחֲיִיָּהֶם! אוֹי לְרִגְשׁוֹת שְׁלָהֶם [לְנַפְשׁוֹתָם]! בְּשִׁבְלֵם נֶאֱמַר (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפֵּר חַיִּים וּגְוֹ.

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה. מֵה שׁוֹנָה פֶּאֶן שְׁכִתּוּבָה מִיתְתָּהּ בַּתּוֹרָה מִכָּל נִשׁוֹת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא כְתוּבָה כִּף מִיתָתָן בַּתּוֹרָה? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא?! וְהִנֵּה כְתוּב (בראשית לה) וַתָּמָת רַחֵל וַתִּקְבֹּר בְּדֶרֶךְ אֶפְרַתָּה, וְכָתוּב (במדבר כ) וַתָּמָת שָׁם מְרִים וּגְוֹ, וְכָתוּב (בראשית לה) וַתָּמָת דְּבוֹרָה מִיִּנְקַת רַבָּקָה, וְכָתוּב (בראשית לח) וַתָּמָת בֵּת שׁוּעַ אִשְׁתּוֹ יְהוּדָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּכֻלָּם לֹא כְתוּב כְּמוֹ שְׁכִתּוּב בְּשָׂרָה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. שְׁהָרִי בְּכֻלָּם לֹא נִמְנוּ יָמִים וְשָׁנִים כְּמוֹ לְשָׂרָה, וּבְכֻלָּם לֹא כְתוּב פְּרֻשָׁה אַחַת לְבִדָּה כְּמוֹ לְשָׂרָה. אֲלֵא סוּד הוּא, מִשּׁוּם אוֹתָהּ הִדְרָגָה שְׁכַל הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים שֶׁל אָדָם תְּלוּיִים בָּהּ [שָׁו] הִיא ה"א הַחֲמוּרָה].

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד. וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא וְדָאִי, שְׁהָרִי מִשְׁם יוֹצְאוֹת הַרוּחוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת וְתוֹעֵלַת לְעוֹלָם. מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד, מִי הַמְּלֶךְ? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. לְשֹׁדֵה נַעֲבָד, כְּשֶׁהוּא נִתְקַן פְּרָאוּי. וּמְלֶךְ זֶה הַמְּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן שְׁמִתְחַבֵּר לְשֹׁדֵה כְּשֶׁהוּא נַעֲבָד. מִי הַשֹּׁדֵה? זֶה הַשֹּׁדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ ה', שְׁכִתּוּב (בראשית כ) כְּרִיחַ שֹׁדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ

ה'. שְׁכֻשָׁהוּא [נַעֲשָׂה] נַעֲבָד וְנִתְקַן בְּכַל מַה שְּׁצָרִיף לוֹ פְּרָאוּי, אִזּוּ הַמְּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן מִתְחַבֵּר עִמּוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד - כְּמַה גּוֹנִים סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים פֶּאֶן. מְלֶךְ - זֶה הַשְּׁכִינָה שְׁאִין

וַיִּבִּין לְבַר, וְקָרִיב טַב לְאַתְמָנָאָה בְּהוּ, לֹא תֵאִיבִין גִּלְגּוּלָא וְהַפּוּף.

נְפִלִין וְלֹא קְיִימִין, אַתְמָחוּן חַיִּיבִין מִסְפְּרָא דְדוּמָה, מֵאֵן יִתְבַּע לוֹן, וּמֵאֵן יִתִּיב בְּחוֹשְׁבְּנָהוֹן, וְוִי לוֹן, וְוִי לְחַיִּיהוֹן, וְוִי לְרִגְשֵׁיהוֹן, (ס"א לְנַפְשֵׁיהוֹן) בְּגִינְהוֹן אַתְקָרִי (תהלים ט) יִמְחוּ מִסְפֵּר חַיִּים וּגְוֹ (עַד פֶּאֶן הַחוּסְפָּתָא):

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה. מָאִי שָׁנָא הָכָא שָׂרָה דְכָתִיב מִיתְתָּהּ בְּאוֹרֵייתָא מִכָּל נְשִׁי דְעֻלְמָא דְלֹא כְתִיב הָכִי מִיתְתָּהוֹן בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא וְלֹא, וְהַכְּתִיב (בראשית לה) וַתָּמָת רַחֵל וַתִּקְבֹּר בְּדֶרֶךְ אֶפְרַתָּה. וּפְתִיב, (במדבר כ) וַתָּמָת שָׁם מְרִים וּגְוֹ. וְכָתִיב, (בראשית לה) וַתָּמָת דְּבוֹרָה (דף קכב ע"א) מִיִּנְקַת רַבָּקָה. וְכָתִיב, (בראשית לח) וַתָּמָת בֵּת שׁוּעַ אִשְׁתּוֹ יְהוּדָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּכֻלָּהוּ לֹא פְתִיב כְּמַה דְכָתִיב בְּשָׂרָה דְאֶתְמַר וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. דְּהָא בְּכֻלָּהוּ לֹא אַתְמָנוּן יוֹמִין וְשָׁנִין כְּמוֹ לְשָׂרָה. לֹא כְתִיב פְּרֻשָׁתָא חֲדָא בְּלַחוּדָהָא כְּמוֹ לְשָׂרָה. אֲלֵא רְזָא אִיהוּ בְּגִין הַהוּא דְרָגָא דְכָל יוֹמִין וְשָׁנִין דְּבַר נֶשׁ בִּיהַּ תְּלִיין (דָּא הִיא ה"א בְּתַרְיָה).

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ה) וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד. וַיִּתְרוֹן אֶרֶץ בְּכַל הִיא וְדָאִי דְהָא מִתְמָן נְפִקִין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין וְתוֹעֵלְתָא לְעֻלְמָא. מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד, מֵאֵן מְלֶךְ דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא. לְשֹׁדֵה נַעֲבָד כַּד אִיהוּ אַתְמָקָן כְּדָקָא יְאוּת. וּמְלֶךְ, דָּא, מְלֶךְ עֲלָאָה דְאֶתְחַבֵּר לְשֹׁדֵה כַּד אִיהוּ נַעֲבָד. מֵאֵן שֹׁדֵה, דָּא שֹׁדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי. דְכָתִיב, (בראשית כז) כְּרִיחַ שֹׁדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי. דְכַד אִיהוּ נַעֲבָד (אַתְעַבַד) וְאַתְמָקָן בְּכַל מַה דְאַצְטְרִיף לִיהַּ כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין מְלֶךְ עֲלָאָה אַתְחַבֵּר עִמִּיהַּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד. כְּמַה גּוֹנִי

ה'. שְׁכֻשָׁהוּא [נַעֲשָׂה] נַעֲבָד וְנִתְקַן בְּכַל מַה שְּׁצָרִיף לוֹ פְּרָאוּי, אִזּוּ הַמְּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן מִתְחַבֵּר עִמּוֹ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְלֶךְ לְשֹׁדֵה נַעֲבָד - כְּמַה גּוֹנִים סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים פֶּאֶן. מְלֶךְ - זֶה הַשְּׁכִינָה שְׁאִין

שורה בבית להפקן בה אלא בזמן שנשא אדם ומזדוג עם אשתו להוליד ולעשות פרות, והיא מוציאה נשמות להשרות בה, ומשום כן לשדה נעבד ולא לאחר.

דבר אחר, מלך - זו אשה יראת ה', כמו שנאמר (משלי לא) אשה יראת ה' היא תתהלל. לשדה נעבד - זו אשה זרה, כמו שנאמר (שם י) לשמרך מאשה זרה. משום שיש שדה ויש שדה. יש שדה שכל הברכות והקדשות בו שורות, כמו שנאמר פריח שדה אשר ברכו ה', ויש שדה שכל חרבן וטמאה וכליון והרג וקרכות שרויים בו, והמלך הזה לפעמים שהוא נעבד לשדה הזו, שכתוב (שם ט) תחת שלוש רגזה ארץ וגו' תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש גברתה. והמלך הזה מתפסה אורו ונחשף עד שנטהר ומתחבר למעלה.

ומשום כן השעיר של ראש חודש, משום שנפרד השדה שהוא מן המלך הקדוש ולא שורות בשדה הזו ברכות מן המלך הזה. וכשהוא נעבד לשדה הזו, אז כתוב (דברים כב) כי בשדה מצאה וגו'. כי בשדה, כמו שנתבאר.

בא ראה, באה חנה לעולם ונדבקה בנחש הזה, והטיל בה זמה, וגרמה מות לעולם ולבעלה. באה שרה וירדה ועלתה ולא נדבקה בו, כמו שנאמר (בראשית יג) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו. בא נח לעולם, מה כתוב? (שם ט) וישת מן היין וישפר ויתגל וגו'.

ומשום שאברהם ושרה לא נדבקו בו, משום כן זכתה לחיים עליונים לה ולבעלה ולבניה

(ישעיה נא) הביטו אל צור

רזין עלאין הקא. מלך. דא שכנתא דלא שריא בביתא לאתפקנא בה אלא בזמנא דאתנסיב בר נש ואזדוג באנתתיה לאולדא ולמעבד איבין, ואיהי אפיקת נשמתין לאשראה בה, ובגין כן לשדה נעבד ולא לאחרא.

דבר אחר מלך דא אשה יראת יי כמה דאת אמר, (משלי לא) אשה יראת יי היא תתהלל. לשדה נעבד דא אשה זרה כמה דאת אמר, (משלי י) לשמרך מאשה זרה. בגין דאית שדה ואית שדה. אית שדה דכל ברכאן וקדושין ביה שריין כמה דאת אמר פריח שדה אשר ברכו יי. ואית שדה דכל חירוב ומסאבו ושיצאה וקטולין וקרבין ביה שריין. והאי מלך זמנין דאיהו נעבד להאי שדה דכתיב, (משלי ל) תחת שלש רגזה ארץ (דף קכב ע"ב) וגו', תחת עבד כי ימלוך וגו' ושפחה כי תירש גברתה. והאי מלך אתפסיא נהוריה ואתחשף עד דאתדפי ואתחבר לעילא.

ובגין כן שעיר דראש חודש, בגין דאתפרש ההוא שדה ממלכא קדישא ולא שריין בהאי שדה ברכאן מהאי מלך. וכד איהו נעבד להאי שדה כדין כתיב, (דברים כב) כי בשדה מצאה וגו'. כי בשדה כמה דאתמר.

תא חזי, אתת חוה לעלמא אתדבקת בהאי חויה ואטיל בה זמהא. וגרמא מותא לעלמא ולבעלה. אתת שרה ונתת וסלקת ולא אתדבקת ביה כמה דאת אמר, (בראשית יג) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו. אתא נח לעלמא מה כתיב (בראשית ט) וישת מן היין וישפר ויתגל וגו'.

ובגין דאברהם ושרה לא אתדבקו ביה, בגין כן שרה זכתה לחיים עלאין לה ולבעלה ולבניה ויתגל וגו'.

ולבעלה ולבניה בתראה הדא הוא דכתיב